

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐINH VĂN SƠN

TỔ CHỨC THỰC HIỆN BẢO HIỂM XÃ HỘI
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN,
THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
(Chuyên ngành: Quản lý kinh tế)

Thái Nguyên, năm 2012

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH**

ĐINH VĂN SƠN

**TỔ CHỨC THỰC HIỆN BẢO HIỂM XÃ HỘI
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN,
THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60-34-01

LUẬN VĂN THẠC SỸ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Trường Giang

Thái Nguyên, năm 2012

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn thạc sỹ với đề tài: **“Tổ chức thực hiện Bảo hiểm xã hội trên địa bàn thành phố Thái Nguyên, thực trạng và giải pháp”** do tôi thực hiện dưới sự hướng dẫn của Tiến sỹ Bùi Trường Giang- Vụ Trưởng Vụ Tổng hợp, Văn phòng Chủ tịch nước và sự giúp đỡ của Lãnh đạo Bảo hiểm xã hội tỉnh Thái Nguyên, đồng nghiệp cơ quan Bảo hiểm xã hội thành phố Thái Nguyên.

Tôi xin cam đoan Luận văn này hoàn toàn do kết quả nghiên cứu của tôi. Các tài liệu, số liệu có trong Luận văn là do tự tôi thu thập, tổng hợp từ cơ quan Bảo hiểm xã hội thành phố Thái Nguyên, sách, tạp chí khoa học, website của Ngành, của tỉnh Thái Nguyên; các kết quả nghiên cứu, chỉ tiêu thống kê đã được công bố. Các trích dẫn trong Luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tôi xin hoàn chịu trách nhiệm về lời cam đoan trên./.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2012

Học viên

Đinh Văn Sơn

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý Đào tạo Sau đại học Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các Phó Giáo sư, Tiến sỹ, Giảng viên đã tham gia giảng dạy, trang bị cho tôi những kiến thức cơ bản, khoa học để tôi hoàn thành nhiệm vụ học tập của mình theo chương trình đề ra.

Để hoàn thành Luận văn thạc sỹ này, tôi đã được sự chỉ dẫn tận tình của Tiến sỹ Bùi Trường Giang- Vụ Trưởng Vụ Tổng hợp, Văn phòng Chủ tịch nước. Tôi xin gửi tới Nhà khoa học, Nhà lãnh đạo quản lý - Tiến sỹ Bùi Trường Giang lời cảm ơn trân trọng nhất.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các đồng chí lãnh đạo Bảo hiểm xã hội tỉnh Thái Nguyên, các đồng chí cán bộ nghiệp vụ Bảo hiểm xã hội thành phố Thái Nguyên đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi thu thập số liệu để hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2012

Học viên

Đinh Văn Sơn

MỤC LỤC

STT	Nội dung	Trang
	Lời cam đoan	i
	Lời cảm ơn	ii
	Mục lục	iii
	Danh mục chữ viết tắt	vi
	Danh mục bảng biểu, sơ đồ	vii
	Mở đầu	1
1	Sự cần thiết phải nghiên cứu	1
2	Mục tiêu nghiên cứu	3
3	Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4	Những đóng góp mới của luận văn	4
5	Kết cấu luận văn	4
	Chương 1. Cơ sở lý luận và thực tiễn về công tác BHXH	5
1.1.	Cơ sở lý luận	5
1.1.1	Khái niệm về BHXH	5
1.1.2	Các dạng BHXH	7
1.1.3	Đặc điểm của BHXH	8
1.1.4	Khung khổ pháp luật và cơ chế chính sách BHXH	9
1.1.5	Tài chính BHXH	10
1.1.6	Điều kiện thực hiện các chế độ BHXH	11
1.1.7	Chức năng của BHXH	13
1.1.8	Vai trò ý nghĩa của BHXH	14
1.2.	Cơ sở thực tiễn	16

1.2.1	BHXH trên Thế giới	16
1.2.2	BHXH ở Việt Nam	18
1.3.	Quan điểm về BHXH của Đảng và Nhà nước ta	21
1.3.1.	Quan điểm về BHXH của Đảng	21
1.3.2.	Quan điểm của Nhà nước Việt Nam với BHXH	24
	Chương 2. Phương pháp nghiên cứu	31
2.1	Câu hỏi nghiên cứu	31
2.2.	Phương pháp nghiên cứu	31
2.1.1.	Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	31
2.1.2	Phương pháp thu thập thông tin	31
2.1.3	Phương pháp tổng hợp thông tin	32
2.1.4	Phương pháp phân tích thông tin	33
2.3.	Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	33
2.3.1	Mục tiêu, yêu cầu của hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	33
2.3.2	Tổng hợp lao động và số thu BHXH các năm	33
2.3.3	Tổng hợp cơ cấu tham gia BHXH của các loại hình lao động	34
2.3.4	Tổng hợp chi BHXH các năm	34
2.3.5	Tổng hợp cơ cấu tổ chức và quy trình thực hiện BHXH	34
	Chương 3. Thực trạng công tác tổ chức thực hiện BHXH trên địa bàn thành phố Thái Nguyên	36
3.1	Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	36
3.2	Phân tích tình hình thực tế về vấn đề nghiên cứu	46
3.2.1	Cơ quan tổ chức thực hiện BHXH ở thành phố Thái Nguyên	46
3.2.1.1	Chức năng nhiệm vụ của BHXH thành phố Thái Nguyên	47
3.2.1.2	Cơ cấu tổ chức của BHXH thành phố Thái Nguyên	48
3.2.2	Thực trạng công tác BHXH ở thành phố Thái Nguyên	49

3.2.2.1	Công tác thu và cấp sổ BHXH	49
3.2.2.2	Công tác kế toán và chi trả các chế độ BHXH	55
3.2.2.3	Công tác tiếp nhận và giải quyết các chế độ BHXH	57
3.2.3	Một số nhận xét về công tác BHXH ở thành phố Thái Nguyên	60
3.2.3.1	Ưu điểm	60
3.2.3.2	Những thiếu sót	62
3.2.4	Nguyên nhân và một số kinh nghiệm	63
3.2.4.1	Nguyên nhân thành công	63
3.2.4.2	Nguyên nhân của thiếu sót	64
3.2.4.3	Một số kinh nghiệm	65
	Chương 4. Giải pháp cơ bản nhằm hoàn thiện công tác tổ chức thực hiện Luật BHXH trên địa bàn thành phố Thái Nguyên	67
4.1	Quan điểm định hướng của toàn ngành	67
4.2	Những giải pháp nhằm phát triển BHXH ở thành phố Thái Nguyên	71
4.2.1	Hoàn thiện và đảm bảo về mặt pháp lý	71
4.2.2	Tăng cường lãnh đạo của cấp uỷ Đảng, Chính quyền	72
4.2.3	Mở rộng đối tượng tham gia BHXH	73
4.2.4	Đổi mới cơ chế quản lý tài chính	73
4.2.5	Đổi mới công tác tổ chức cán bộ	74
4.2.6	Tăng cường kiểm tra giám sát các hoạt động BHXH	76
4.2.7	Đẩy mạnh công tác tuyên truyền	77
4.3	Một số kiến nghị, đề xuất	79
	Kết luận	84
	Tài liệu tham khảo	86

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BHXH: Bảo hiểm xã hội

SL : Sắc lệnh

CP : Chính phủ

QH : Quốc hội

BHYT: Bảo hiểm y tế

KCB : Khám chữa bệnh

DANH MỤC BẢNG BIỂU, SƠ ĐỒ

Bảng 3.1	: Kết quả công tác thu BHXH	52
Bảng 3.2	: Cơ cấu tham gia BHXH của các loại hình lao động	53
Bảng 3.3	: Tổng hợp chi trả các chế độ BHXH	56
Bảng 3.4	: Tổng hợp chi chế độ BHXH ngắn hạn	56
Bảng 3.5:	: Tổng hợp chi lương hưu và trợ cấp BHXH	57
Biểu 3.1	: Diễn biến kết quả công tác thu BHXH	52
Biểu 3.2	: Cơ cấu tham gia BHXH của các loại hình lao động	54
Sơ đồ 3.1	: Cơ cấu tổ chức bộ máy cơ quan BHXH	47
Sơ đồ 3.2	: Cơ cấu tổ chức của BHXH thành phố Thái Nguyên	48

MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết phải nghiên cứu

Bảo hiểm xã hội (BHXH) là một chính sách xã hội lớn của Đảng và Nhà nước ta. Nó mang trong mình bản chất nhân văn sâu sắc vì cuộc sống an bình, hạnh phúc của con người. Trong suốt cuộc đời, mỗi con người sinh ra, lớn lên, trưởng thành bình thường đều trải qua một quá trình lao động để nuôi sống gia đình mình và đóng góp một phần vào sự phát triển chung của xã hội. Tham gia BHXH là sự bảo đảm thay thế hoặc bù đắp một phần thu nhập của người lao động khi họ bị giảm hoặc mất thu nhập do ốm đau, thai sản, tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, thất nghiệp, hết tuổi lao động hoặc chết.

Ngay từ khi mới thành lập nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, Đảng và Bác Hồ đã đặc biệt quan tâm đến công tác BHXH. Chính phủ đã ban hành các sắc lệnh về chính sách BHXH, và sau đó là Điều lệ tạm thời quy định các chế độ BHXH đối với công nhân, viên chức nhà nước, lực lượng vũ trang. Chính sách BHXH ban hành đã kịp thời và phù hợp với từng giai đoạn cách mạng, đáp ứng nhiệm vụ cách mạng cho từng thời kỳ, đồng thời đảm bảo nguyên tắc hưởng thụ theo cống hiến có tính đến sự ưu đãi cho người lao động cùng đồng đẳng các tầng lớp nhân dân. Qua nhiều lần ban hành, sửa đổi, bổ sung cho phù hợp với điều kiện kinh tế, chính trị xã hội của từng thời kỳ, chính sách BHXH ở nước ta đã đạt được những kết quả to lớn trong việc ổn định đời sống cho hàng triệu người lao động.

Trong quá trình vận động và phát triển của nền kinh tế, trước sự biến đổi lớn lao và không ngừng của xã hội Việt Nam, kể từ sau khi đất nước thống nhất và nhất là từ khi nền kinh tế chuyển sang cơ chế thị trường có sự điều tiết của Nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa, chính sách BHXH đã bộc lộ một số nhược điểm và nhiều lúc chưa theo kịp với đà phát triển của nền kinh tế xã hội. Việc xây dựng, hoạch định, ban hành và tổ chức triển khai